

OCTUBRE 2023

**INFORME ESTAT DE
L'ASSOCIACIONISME JUVENIL**

DISTRICTE DE GRÀCIA

INTRODUCCIÓ

Els informes de l'Estat de l'Associacionisme Juvenil del CRAJ i del CJB són una eina de treball, politització i visibilitat de les **circumstàncies, demandes i necessitats de l'associacionisme juvenil de base comunitària** a la ciutat de Barcelona. Aquests informes territorials són una anàlisi i una proposta d'abordatge de les problemàtiques de cada districte que ens permeten recollir i difondre l'estat de les entitats, interlocutar amb les regidories i fer posteriorment un suport a les entitats i un seguiment dels acords presos amb l'administració.

Entenem associacions i col·lectius juvenils de base comunitària com a joves que s'organitzen voluntàriament amb una finalitat d'implicació col·lectiva a l'entorn i de transformació dels barris. Associacions i col·lectius sempre liderats i gestionats per persones joves.

Per nosaltres és important assegurar que l'associacionisme juvenil de base comunitària **pugui desenvolupar els seus projectes en tant que motors de cohesió social i implicació comunitària en el seu entorn més proper i garantir el dinamisme, continuïtat i creació de teixit associatiu al territori.**

Aquests informes es duen a terme amb la col·laboració d'aquelles entitats que, complint els criteris anteriors, participen dels espais de trobada que ofereixen el CRAJ i el CJB. En aquests espais, les associacions i col·lectius poden exposar com perceben l'estat de l'associacionisme juvenil al territori en relació amb 3 eixos: **espais dignes, espai públic i comunitat.** Hem escollit aquests eixos després de detectar necessitats comunes de l'associacionisme juvenil de base comunitària a tota la ciutat de Barcelona que necessiten ser abordades seguint la idiosincràsia de cada barri i districte.

Així, hi trobareu les dades demogràfiques, de participació i territorials que ajuden a contextualitzar l'estat de les joves i l'associacionisme juvenil a Barcelona, seguides de les demandes de les organitzacions juvenils i els denominadors comuns dels diferents districtes. Finalment, es recullen els compromisos a complir quan es van acordar des de les diferents regidories dels districtes i en quin estat es troben actualment.

Els 3 eixos:

Espais dignes

Espai públic

Comunitat

COM ESTAN LES JOVES DEL DISTRICTE

Demografia

15,89%

joves de 15 a 29 anys.¹

Interculturalitat i arrelament

32,55%

joves de 15 a 29 anys tenen nacionalitat estrangera.²

Educació

46,8%

Estudis universitaris³

79,0%

Estudis postobligatoris³

* 32,1% d'alumnat d'ESO i el 38,4% d'alumnat de Batxillerat estudia en centres públics. Al conjunt de Barcelona són el 38,2% i el 36,3% respectivament.⁴

Treball

Salari mitjà joves de 16 a 24 anys.⁵

10.438,5€

Salari mitjà joves de 25 a 29 anys.⁵

21.450,4€

Habitatge i emancipació

988,5€

preu registrat mitjà dels habitatges de lloguer

* Al conjunt de la ciutat 1.009,4€.⁶

Renda mitjana del territori

23.349€

renda bruta mitjana anual per persona

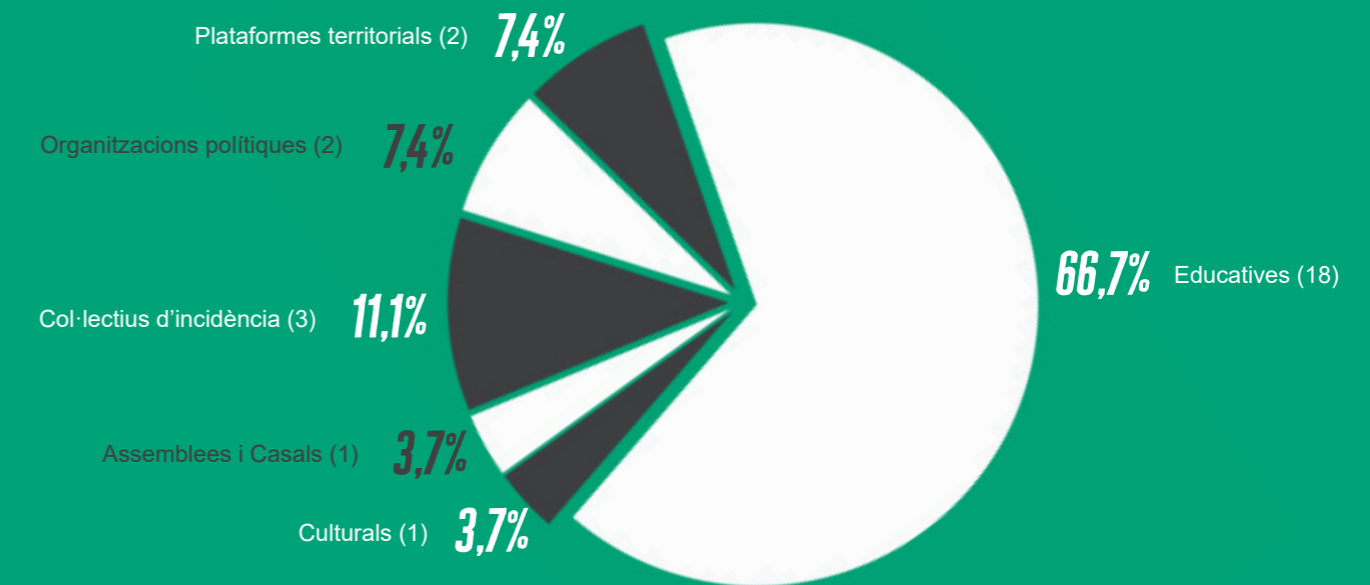
* És un 9,04% superior a la mitjana de Barcelona.⁷

* 1 Dades padró municipal, gener 2022
2 Dades padró municipal, gener 2022
3 Dades padró municipal, gener 2021

4 Consorci d'Educació. Memòria 2020-2021. Són les dades més actualitzades.
5 Dades OMD, Departament d'Estadística i Difusió de Dades, a partir de l'explotació de la MCVL, 2018
6 Generalitat de Catalunya. Secretaria de l'Agenda Urbana i Territori, a partir de fiances de lloguer de l'INCASÒL, 3r trimestre 2022
7 Atlas de distribución de renta de los hogares. Instituto Nacional de Estadística, 2020

COM PARTICIPEN LES JOVES DEL DISTRICTE?

Al districte de Gràcia hi ha un total de 64 entitats juvenils, de les quals 27 són associacions i col·lectius juvenils autogestionats i de base comunitària. En el següent gràfic es mostren les tipologies d'aquestes 27 associacions i col·lectius juvenils, ja que és amb les que es busca treballar des de l'Àrea de Territori:

Finalment, han participat en aquest informe 10 entitats juvenils, de les quals 8 són entitats de base i 2 són una plataforma. Han participat: l'AE Jaume I del Coll, l'AE Ramon Llull, l'Esplai Espurna de Gràcia, l'Esplai Josepets, l'Esplai Matinada-Pòrtics, l'Esplai Sant Jordi, Joves de la Gràcia Gitana, Jovent Republicà de Gràcia, la Comissió de Joves del Coll, i la Plataforma de Gràcia.

COM ESTAN LES ORGANITZACIONS JUVENILS DEL DISTRICTE?

Temàtica

Indicadors

	AE Jaume I del Coll	AE Ramon Llull	Esplai Espurna de Gràcia	Esplai Josepets	Esplai Matinada - Pòrtics	Esplai Sant Jordi	Joves de la Gràcia Gitana	Juvent Republicà Gràcia	Comissió de Joves del Coll	Plataforma de Gràcia
1 Gestió de l'espai en relació amb el desenvolupament del projecte	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Green	Green	Green
2 Condicions de l'espai	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green	Green
3 Estabilitat/continuitat de l'espai	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Grey	Green	Green	Green
4 Ús de l'espai públic en activitats ordinàries	Green	Yellow	Yellow	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Yellow
5 Tramitació de permisos per esdeveniments extraordinaris a la via pública conforme la normativa	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green
6 Obtenció de materials per esdeveniments extraordinaris a la via pública	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green
7 Horaris dels esdeveniments extraordinaris a la via pública	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green	Red	Red	Yellow	Green
8 Localització dels esdeveniments extraordinaris a la via pública	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
9 Relació amb el veïnat	Yellow	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
10 Relació amb altres entitats del territori i espais comunitaris	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
11 Participació de l'entitat en espais promoguts des de districte	Green	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow

Llegenda

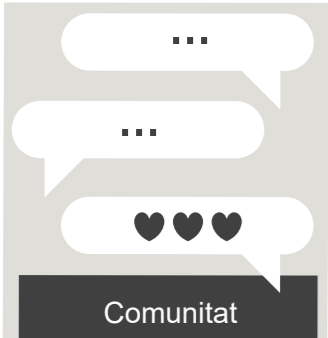
- Green: L'entitat compta amb l'espai adient per al seu projecte
 - Yellow: L'espai limita el desenvolupament del projecte de l'entitat
 - Red: L'entitat no compta amb l'espai adient per desenvolupar el projecte
- Green: Les condicions físiques són adequades
 - Yellow: Les condicions físiques limiten el correcte desenvolupament de l'entitat (dimensions inadequades, desperfectes, el tipus d'espai no respon a la finalitat del projecte)
 - Red: Les condicions físiques són inadequades (grans desperfectes o impossibilitat de desenvolupar-hi activitat)
- Green: Seguretat de continuïtat (per 2 o més anys)
 - Yellow: Incertesa (menys de 2 anys, conveni verbal o inexistència de conveni)
 - Red: Pèrdua imminent de l'espai
- Green: L'espai públic permet desenvolupar el projecte
 - Yellow: L'espai públic limita el desenvolupament del projecte
 - Red: L'espai públic o l'ús d'aquest per altres agents no permet desenvolupar el projecte
- Green: S'han obtingut més del 50% dels permisos sol·licitats
 - Yellow: S'han obtingut menys del 50% dels permisos sol·licitats
 - Red: No s'han obtingut els permisos sol·licitats
- Green: S'han facilitat els materials requerit i s'han ofert alternatives en els materials que no pot proveir districte en més del 50% d'activitats extraordinàries organitzades
 - Yellow: S'han facilitat els materials requerit i s'han ofert alternatives en els materials que no pot proveir districte en menys del 50% d'activitats extraordinàries organitzades
 - Red: No s'han facilitat els materials requerits ni s'han ofert alternatives en els materials que no pot oferir districte
- Green: S'ha concedit o consensuat l'horari entre entitat i districte en més del 50% de les activitats extraordinàries realitzades
 - Yellow: S'ha concedit o consensuat l'horari entre entitat i districte en menys del 50% de les activitats extraordinàries realitzades
 - Red: No s'ha concedit o consensuat l'horari entre entitat i districte
- Green: S'ha concedit o consensuat la localització entre entitat i districte en més del 50% de les activitats extraordinàries realitzades
 - Yellow: S'ha concedit o consensuat la localització entre entitat i districte en menys del 50% de les activitats realitzades
 - Red: No s'ha concedit o consensuat la localització entre entitat i districte
- Green: L'entitat desenvolupa el projecte amb una bona relació amb el veïnat.
 - Yellow: L'entitat desenvolupa el projecte malgrat algunes tensions amb el veïnat.
 - Red: L'entitat desenvolupa el projecte amb dificultats per l'existència d'un conflicte manifest amb el veïnat.
- Green: La relació amb les altres entitats permet que es faciliti una coordinació entre entitats quan es necessita o l'entitat participa activament d'una xarxa comunitària
 - Yellow: La relació amb altres entitats dificulta poder articular una xarxa comunitària o coordinacions entre entitats
 - Red: La relació amb altres entitats no permet articular una xarxa comunitària o coordinacions entre entitats
- Green: L'entitat està assabentada dels diferents espais de participació ciutadana existents i hi participa
 - Yellow: L'entitat està assabentada dels diferents espais de participació ciutadana existents, però no hi participa
 - Red: L'entitat no està assabentada dels diferents espais de participació ciutadana existent i, per tant, no hi participa

Espai digne

Espai públic

Comunitat

Des del CJB hem elaborat uns indicadors per valorar si es donen les condicions necessàries per promoure l'associacionisme juvenil des d'una perspectiva comunitària. Aquest semàfor plasma la situació en la que es troben les diferents entitats o plataformes en relació a aquests indicadors.

QUÈ DEMANEN LES ORGANITZACIONS JUVENILS?

1 Garantir espais dignes per l'associacionisme educatiu

Al districte de Gràcia s'organitzen un elevat nombre d'entitats de lleure educatiu. Disposar d'espais en condicions dignes és clau per tal que l'associacionisme educatiu pugui desenvolupar els seus projectes educatius i comunitaris. S'explicita la necessitat d'espais que s'adeqüin a les seves necessitats ja que hi ha esplais i agrupaments allotjats en espais que no reuneixen les condicions òptimes; o bé són locals que necessiten manteniment i/o reformes o bé les entitats, es troben en equipaments municipals que no responen a la seva realitat i queden subordinades al marc dels usos de l'equipament.

Davant la manca d'espais per a les entitats del districte, així com davant la manca d'espais verds i d'entorns pacífics, les entitats aposten per poder obrir els centres educatius durant el cap de setmana per poder aprofitar-ne els espais per fer-hi activitat. Exemples d'entitats amb problemàtica envers els locals en són els esplais Matinada-Portics, l'Espurna de Gràcia i el cas de l'Agrupament Jaume I del Coll. Per a més detall, vegeu les fitxes d'entitats.

Aquesta demanda s'emmarca:

- [PAD 2020-23 Gràcia](#): Cercar un espai pels esplais Espurna i Matinada-Portics. Buscar espais i magatzem per a entitats.
- [Pla d'Adolescència i Joventut 2017-2021](#): Donar suport a l'associacionisme juvenil; Dotar d'espais de qualitat les entitats; Reconeixement i suport de l'associacionisme educatiu de base voluntària (federacions, esplais i caus); Desenvolupar programes i accions de foment i suport a l'associacionisme juvenil.
- [Pla d'Equipaments i Serveis Juvenils de Barcelona 2018-2028](#): Línia 8- Reconèixer i donar suport a iniciatives i projectes autogestionats juvenils.
- [Mesura de govern per garantir i millorar la incidència de l'associacionisme educatiu de base comunitària a la ciutat](#). Facilitar l'ús dels equipaments municipals; Oferir una resposta eficaç i coordinada que eviti o disminueixi l'impacte negatiu derivat de la pèrdua de local. Adequar i arrenjar els locals de titularitat privada per tal que les entitats puguin desenvolupar la seva tasca educativa en condicions òptimes.

2 Recuperar l'espai públic per l'activitat i trobada

La Vila de Gràcia és un barri que està patint una forta gentrificació, massificació turística i privatització de l'espai públic on les terrasses dels bars ocupen gran part de les places. Davant d'aquesta situació, l'associacionisme juvenil reivindica un espai públic pel veïnat que **faciliti punts de trobada i respongui a les diferents necessitats de les persones i col·lectius**. Es demana habilitar espais que convidin les joves a trobar-se i a associar-se i poder desenvolupar les seves activitats educatives amb infants i joves, en detriment de l'ocupació de les terrasses. A la vegada, reivindiquen que se les tingui en compte i se les convidi a l'hora de redissenyar els espais.

Aquesta demanda s'emmarca:

- [PAD+ 2020-2023 - Gràcia](#): Ampliar i diversificar les oportunitats del joc infantil i l'activitat física a l'espai públic. Recuperar les places i els carrers del districte per al joc i l'esport.
- [Pla d'Adolescència i Joventut 2017 - 2021](#): Facilitar i legitimar l'ús de l'espai públic per part dels i les joves.

3 Habilitar espais coberts i més zones verdes per poder dur a terme les activitats amb infants i joves

Davant la manca de locals i d'espais per a les entitats, aquestes sovint fan l'activitat dels dissabtes a l'espai públic. Això comporta que quan les condicions meteorològiques no són favorables, no poden

QUÈ DEMANEN LES ORGANITZACIONS JUVENILS?

dur a terme el seu projecte educatiu perquè hi ha una manca d'espais coberts. A més, al barri de la Vila de Gràcia en concret hi ha una manca de zones verdes. Les entitats demanen que es puguin habilitar espais coberts i que hi hagi més zones verdes al districte.

Aquesta demanda s'emmarca:

- [Pla d'Adolescència i Joventut 2017-2021](#): Facilitar i legitimar l'ús de l'espai públic per part dels i les joves. Promoure la participació i els usos de les persones joves en els espais públics.

4 Reivindicar i visibilitzar la cultura gitana al barri de la Vila de Gràcia

El col·lectiu de Joves de la Gràcia Gitana es crea per reivindicar la cultura gitana i, en concret, la rumba al barri. Han decidit associar-se per tenir més reconeixement del poble gitano que, tot i ser una important comunitat a Gràcia, encara no tenen. Per això volen organitzar esdeveniments per tenir espais de trobada i on ensenyar la seva cultura al barri.

Després de tres anys al barri i fent activitats, creuen que des de l'administració encara no se'ls reconeix suficient com a joves que promouen i difonen la cultura gitana, i donen veu a les joves gitanes del districte.

Aquesta demanda s'emmarca:

- [PAD+ 2020-2023 - Gràcia](#): Ampliar i diversificar les oportunitats del joc infantil i l'activitat física a l'espai públic. Recuperar les places i els carrers del districte per al joc i l'esport. Donar suport i impulsar a accions interculturals amb els agents socials, entitats, equipaments i serveis del districte. Treballar per millorar el benestar i la qualitat de vida de la comunitat gitana, així com la visibilització de la seva cultura.
- [Pla d'Adolescència i Joventut 2017 - 2021](#): Fomentar activitats culturals, espais de diàleg i d'intercanvi amb una perspectiva intercultural. Prioritzar el suport a projectes de districte que apoderin i visualitzin els i les joves d'origen cultural divers a la ciutat i millorin la seva presència als espais de participació establerts. Visualitzar i reconèixer les i els joves d'orígens i contextos culturals diversos i prestar especial atenció a la visualització de noies i dones joves.

5 Facilitar l'organització d'esdeveniments a la via pública

A l'hora d'organitzar esdeveniments a la via pública, les entitats juvenils són qui dinamitzen els barris i ofereixen una oferta d'oci alternatiu i autogestionada d'un alt valor comunitari. Sovint, però, es troben amb dificultats per part de l'administració per dur-los a terme: no es proveeixen tots els materials requerits, es retallen els horaris de finalització, s'ofereixen localitzacions diferents de les sol·licitades o inclús no s'acaben concedint els permisos. Les entitats demanen que des de districte es garanteixin uns mínims per facilitar l'organització dels esdeveniments, i que aquests puguin ser, per una banda, econòmicament rendibles i per l'altra espais de festa segurs.

Aquesta demanda s'emmarca:

- [Pla d'Adolescència i Joventut 2017 - 2021](#): Facilitar i legitimar l'ús de l'espai públic per part dels i les joves. Treballar per prevenir la violència masclista en festes majors i esdeveniments públics. Promoure la participació i els usos de les persones joves en els espais públics. Donar suport a aquelles iniciatives d'oci alternatiu i cultura dispersa promogudes des de l'associacionisme juvenil. Facilitar l'accés dels i les joves al consum cultural. Garantir un oci diürn i nocturn segur, saludable i lliure de discriminacions.

QUÈ DEMANAVA L'ASSOCIACIONISME EL 2022?

- 1 Garantir espais dignes per l'associacionisme educatiu
- 2 Recuperar l'espai públic per l'activitat i trobada
- 3 Habilitar espais coberts i més zones verdes per poder dur a terme les activitats amb infants i joves
- 4 Reivindicar i visibilitzar la cultura gitana al barri de la Vila de Gràcia

QUINS COMPROMISOS VA ADQUIRIR REGIDORIA I EN QUIN ESTAT ES TROBEN?

Malgrat el canvi de govern a la ciutat, el CJB entenem que les demandes de les entitats segueixen vigents i s'ha de seguir treballant en pro dels compromisos adquirits.

Garantir espais dignes per a l'associacionisme educatiu:

- Programar una reunió per parlar exclusivament del local de l'Esplai Matinada abans que acabi l'any.
- Programar una reunió per parlar exclusivament del local de l'Espurna abans que acabi l'any.

Recuperar l'espai públic per l'activitat i trobada

- Reduir l'extensió de les terrasses a principis de l'any vinent.
- Pensar amb ubicacions noves que els interessin pel projecte Carrers en Joc.

Habilitar espais coberts i més zones verdes per poder dur a terme les activitats amb infants i joves

- Que l'Esplai Espurna de Gràcia pugui usar el gimnàs de l'Escola Univers.
- Enviar el projecte de la plaça de l'Abaceria una vegada el tinguin.
- Tenir en compte les necessitats dels esplais/caus de zones cobertes per decidir la ubicació de la pèrgola.

Reivindicar i visibilitzar la cultura gitana al barri de la Vila de Gràcia

- Seguir donant suport a les seves iniciatives dels Joves de la Gràcia Gitana.

Gestió de la multa de l'Esplai Matinada-Pòrtics.

- Consultar si ha caigut la multa de l'Esplai Matinada segueix vigent.

Conveni Espai Jove La Fontana

- Buscar entitats per cobrir l'obertura de matins de l'Espai Jove.
- Parlar amb BCN Activa per notificar-los la situació.

- S'ha complert el compromís
- No s'han realitzat accions
- S'ha començat a treballar
- No avaluable

QUINA ÉS L'APOSTA DEL CJB?

Des de l'àrea de Territori del [Consell de la Joventut de Barcelona \(CJB\)](#) i des del [Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils \(CRAJ\)](#) treballam en la detecció de les necessitats de l'associacionisme juvenil de cada districte de la ciutat. Aquest apropament a cada barri i districte, ens ha permès identificar unes demandes que es fan comunes a nivell de ciutat que plasmem a continuació:

1 Donar suport a noves iniciatives i projectes juvenils autogestionats i reconèixer l'associacionisme juvenil com un agent comunitari clau als barris:

L'associacionisme juvenil desenvolupa una tasca amb un gran valor comunitari i adopta un rol dinamitzador i cohesionador als barris de la ciutat, activitats sovint poc reconegudes i valorades per la resta de la comunitat i per l'administració. **Es demana que es duguin a terme accions concretes amb el veïnat i la resta del teixit associatiu per tal de promoure el reconeixement cap a l'associacionisme juvenil.**

2 Reformular els espais de participació de districte des d'una perspectiva juvenil:

Les joves reconeixen que els diferents espais de participació promoguts des del districte són espais hostils on es reproduïen discursos i dinàmiques adultocèntriques que els hi condicionen la participació. Davant la baixa presència de l'associacionisme juvenil en aquests espais s'ha detectat la necessitat de **reformular-los per tal de satisfer les necessitats de les joves i de les seves entitats, per tal d'incorporar-hi la perspectiva juvenil i per fomentar la participació de les joves.**

3 Dotar a les entitats juvenils d'espais en unes condicions dignes:

Les entitats juvenils coincideixen en el fet que hi ha una manca d'espais que reuneixin les condicions per poder dur a terme adequadament els projectes i activitats als seus barris. Es reivindica la necessitat que des de l'Administració es faciliti l'accés, i - en cas de demanda, la gestió - d'espais que ofereixin resposta a les necessitats de l'associacionisme juvenil en termes d'usos, horaris, dimensions, habitabilitat, seguretat de continuïtat...

4 Dissenyar un espai públic amb i per a les persones joves i l'associacionisme juvenil:

Davant la gentrificació, la privatització de l'espai públic, i la manca de zones pacificades, és necessari vetllar per unes polítiques que posin al centre a les persones que habiten els barris, facilitant els espais de trobada entre les joves i l'associacionisme. **És crucial incloure en els dissenys i en les planificacions urbanístiques al veïnat i a l'associacionisme del territori per tal de fer de l'espai públic un lloc de trobada inclusiu que satisfaci les necessitats de les persones.**

5 Facilitar l'organització i el desenvolupament d'esdeveniments i activitats a la via pública:

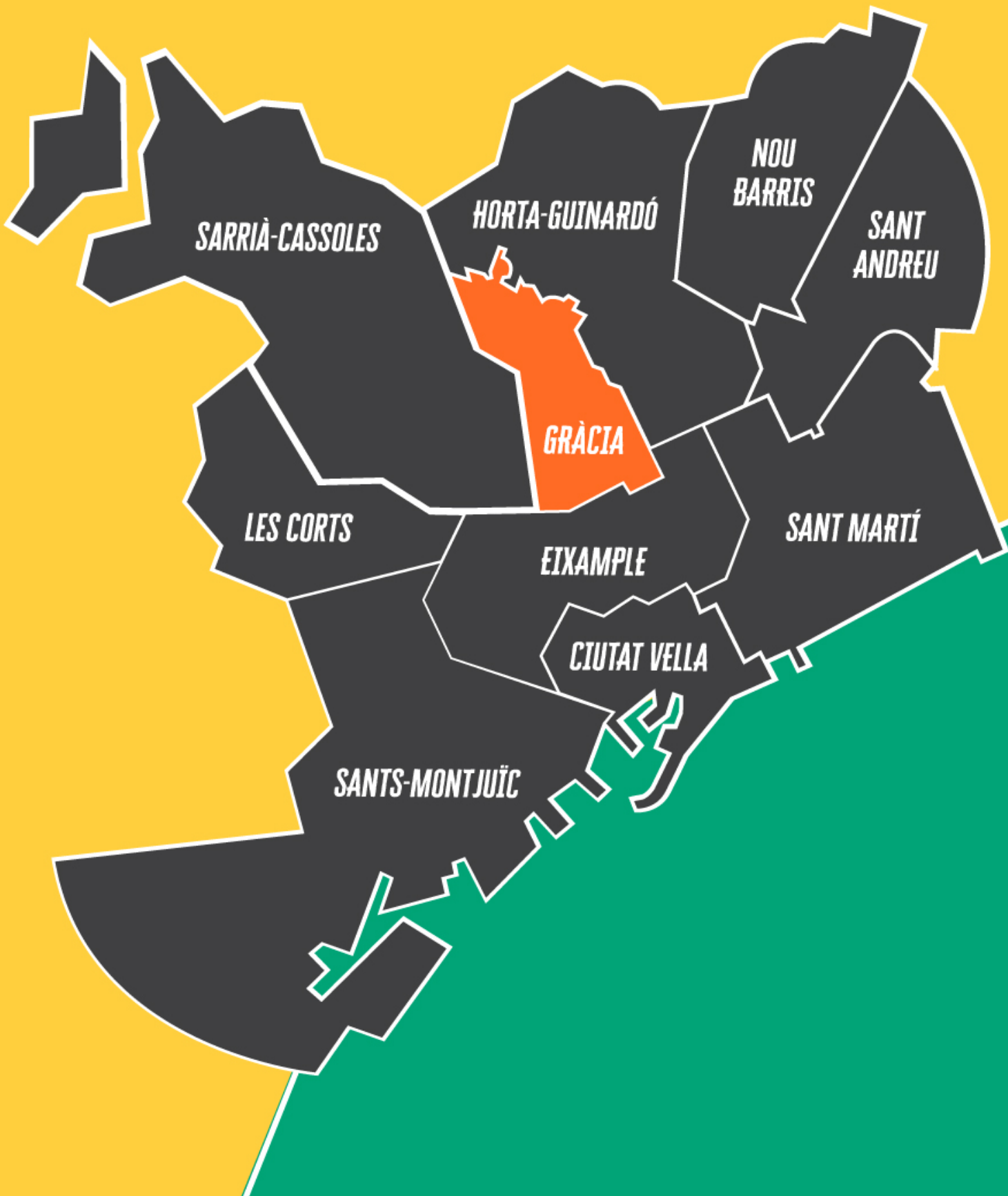
Les entitats juvenils són agents dinamitzadors dels barris que ofereixen oci alternatiu i autogestionat d'un alt valor comunitari. **Cal suport administratiu per proporcionar recursos materials i econòmics, acompanyar en la gestió dels permisos, promoure localitzacions centrals i horaris que responguin a les necessitats de les organitzacions respectant les necessitats del veïnat.** També és imprescindible rebre suport (cessió de material, de personal, o de finançament) per poder garantir l'establiment de Punts Liles als esdeveniments a la via pública per informar, prevenir, denunciar i atendre les violències masclistes i actituds i comportaments discriminatoris.

6 Garantir l'emancipació de les persones joves als seus barris:

En un context d'atur persistent, amb grans barreres per l'accés a l'habitatge digne i de precarietat generalitzada, la joventut és una de les principals afectades, que veu com la discriminació estructural dificulta l'emancipació de les joves. La pujada de preu dels habitatges, està provocant un procés d'expulsió de les joves dels seus barris, fet que té un efecte directe en les dificultats de consolidació de l'associacionisme juvenil i en l'arrelament al territori. **Es reivindica poder revertir la situació actual i garantir que les joves puguin permetre's emancipar-se al mateix barri amb unes condicions dignes.**

Elaborat pel Consell de Joventut de Barcelona (CJB) i el Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils (CRAJ), en col·laboració amb: l'AE Jaume I del Coll, l'AE Ramon Llull, l'Esplai Espurna de Gràcia, l'Esplai Josepets, l'Esplai Matinada-Pòrtics, l'Esplai Sant Jordi, Joves de la Gràcia Gitana, Jovent Republicà de Gràcia, la Comissió de Joves del Coll, i la Plataforma de Gràcia.

MAPA DELS DISTRICTES DE BARCELONA

Coordina:

Col·laboren:

Elaborat pel Consell de Joventut de Barcelona (CJB) i el Centre de Recursos per Associacions Juvenils (CRAJ), en col·laboració amb: l'AE Jaume I del Coll, l'AE Ramon Llull, l'Esplai Espurna de Gràcia, l'Esplai Josepets, l'Esplai Matinada-Pòrtics, l'Esplai Sant Jordi, Joves de la Gràcia Gitana, Jovent Republicà de Gràcia, la Comissió de Joves del Coll, i la Plataforma de Gràcia.

Llicència Creative Commons
Reconeixement - NoComercial - Compartir Igual
No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.